

STANOWISKO
ZWIĄZKU ZAWODOWEGO „BUDOWLANI”
W SPRAWIE
REALIZACJI CELÓW PROGRAMU OPZZ NA LATA 2022-2027

Związek Zawodowy „Budowlani” z zadowoleniem przyjmuje uchwalenie przez X Kongres OPZZ nowego Programu Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych na lata 2022-2027. Popieramy założenia i cele tego Programu, które odpowiadają na wyzwania stojące przed polskim rynkiem pracy i polską gospodarką w nadchodzących latach a także uwzględniają rosnącą dynamikę zmian społecznych w Polsce.

Program OPZZ właściwie opisuje te wyzwania i przedstawia priorytety działań Porozumienia. Do efektywnej realizacji tych priorytetów i celów OPZZ niezbędne są jednak uzgodnienia i działania operacyjne i organizacyjne. W tym zakresie organy OPZZ, zarówno na szczeblu centralnym jak i regionalnym, powinny szczególną uwagę poświęcić koordynacji i konsultacji stanowisk poszczególnych organizacji członkowskich Porozumienia w sprawach ponadsektorowych. Wszyscy akceptujemy kierunki działania Konfederacji, jesteśmy zgodni w ocenie sytuacji na polskim rynku pracy, potrzeb polskich pracowników. Wszyscy dążymy do wzmocnienia najważniejszego i w praktyce jedyne go rzeczywistego reprezentanta tych pracowników, czyli ruchu związkowego. Wartością konstytuującą OPZZ jest jednocześnie przekonanie, że najbardziej efektywną i korzystną formą reprezentacji interesów pracowniczych jest branżowy ruch związkowy.

Naturalne jest jednak, że różne środowiska branżowe zorganizowane w OPZZ różnie oceniają sytuację na rynku pracy, różnie definiują swoje potrzeby, postulaty i stanowiska dotyczące pożądaných rozwiązań na tym rynku. W sytuacji, w której występują sprzeczności w tych stanowiskach i postulatach, szczególnie w przypadku, gdy dotyczy to rozwiązań prawnych i organizacyjnych ważnych dla wielu branż lub całego rynku pracy konieczne jest przeprowadzenie konsultacji i procesu uzgadniania stanowisk. Taką rolę powinno na szczeblu centralnym, ale często także regionalnym pełnić OPZZ.

Branża budownictwo i przemysł drzewny OPZZ obejmująca także sektor leśnictwa i ochrony przyrody nie jest najliczniej reprezentowana w strukturach Konfederacji. Tym niemniej, śmiemy twierdzić, że jest to branża dość ważna. Generuje ona bardzo wiele miejsc pracy w innych sektorach a sytuacja firm tych sektorów wpływa na cały rynek pracy. Szczególnie sytuacja w budownictwie i mieszkalnictwie jest zwykle wyznacznikiem tego, co będzie się działo w najbliższej przyszłości wielu sektorach przemysłowych.

Związek Zawodowy „Budowlani” oczekuje, że wykorzystując struktury OPZZ, zgodnie z założeniami Programu na lata 2022-2027 będziemy mogli podjąć systemowe konsultacje z innymi branżami w celu wypracowania wspólnych stanowisk, szczególnie dotyczących rynkowych uwarunkowań transformacji energetycznej, polityki klimatycznej i proekologicznej transformacji gospodarki, poprawy warunków pracy i międzysektorowych relacji dotyczących polityki wynagrodzeń, konsekwencji przepływów migracyjnych, sytuacji demograficznej mającej wpływ na rynek pracy i luk kompetencyjnych.

Na szczepku Konfederacji powinniśmy lepiej koordynować akcje, które powinny być wspólne dla różnych branż. I to widzimy, jako jedno z najważniejszych operacyjnych zadań OPZZ w nowej kadencji. Jednym ze sposobów realizacji tego celu mogłoby być powoływanie zadaniowych zespołów międzysektorowych w ramach Konfederacji. Potrzebujemy większej synergii działań związkowych.

Widzimy także potrzebę szerszego zaangażowania branż w działania instytucji dialogu społecznego i wykorzystania dorobku związków branżowych i sektorowych Zespołów Trójstronnych Dialogu Społecznego zarówno w wypracowywaniu wspólnych stanowisk OPZZ jak i w podejmowaniu konkretnych działań na rzecz przeniesienia efektów tego dialogu w sferę regulacji prawnych dotyczących rynku pracy.

W większości krajów UE system zamówień publicznych odzwierciedla modelowy, możliwy do osiągnięcia na danym etapie rozwoju gospodarki, system stosunków pracy i regulacji prawa pracy. Związek Zawodowy „Budowlani” apeluje do władz OPZZ o podjęcie działań na rzecz wznowienia pracy Zespołu ds. Zamówień Publicznych Rady Dialogu Społecznego. Zakończenie pracy tego dobrze funkcjonującego zespołu doraźnego uważamy za bardzo poważny błąd RDS.

Najważniejszym, pożądanym efektem dialogu społecznego jest porozumienie zbiorowe dotyczące warunków pracy zawierane na poziomie zakładu pracy, ale także sektora gospodarki.

Brakuje nam kluczowego elementu konstrukcyjnego – ponadzakładowych układów zbiorowych. Mamy takie tylko w leśnictwie i parkach narodowych. To problem nie tylko naszej branży. Powodem jest nie tylko niechęć pracodawców, ale przede wszystkim ich atomizacja i brak wystarczającej reprezentacji. Rażąco niska liczba układów zbiorowych pracy w Polsce, zarówno na poziomie zakładowym jak i sektorowym ma także różne inne przyczyny.

Uważamy, że należy przełamać ten impas i znaleźć rozwiązanie pozwalające na zawarcie sektorowych ponadzakładowych układów. I wzywamy OPZZ do bardzo aktywnego działania w tym zakresie.

Uważamy, że jednym z głównych celów operacyjnych OPZZ w nowej kadencji powinno być przeniesienie ogólnej debaty nt. słabości dialogu społecznego w Polsce na poziom konkretnych uzgodnień dotyczących działań na rzecz objęcia uzp jak największej liczny zakładów, ale też sektorów.

Uważamy, że wiodącą rolę w tym zakresie powinna odgrywać Rada Dialogu Społecznego, a także, że możliwe jest wypracowanie rozwiązania, które umożliwiłoby zawieranie powszechnie obowiązujących sektorowych układów zbiorowych z udziałem organizacji reprezentowanych w RDS i zrzeszonych w nich organizacji sektorowych pracowników i pracodawców. Oczekujemy od władz OPZZ podjęcia odpowiedniej inicjatywy w tym zakresie.

Wzmocnienie systemu porozumień zbiorowych może przełożyć się na wzmocnienie organizacji związkowych, pod warunkiem, że będą one w stanie wykorzystać tę szansę i obronić swą niezależność. Organizowanie nowych członków jest w programie OPZZ jednym z obszarów priorytetowych. Siła branżowego ruchu zawodowego budowana jest przez liczbę członków związku a także siłę oddziaływania i skuteczność struktur i liderów branżowych związków, które są najbliższe problemów pracowników danego sektora.

Dla absolutnie wszystkich związków kluczowe jest pozyskanie nowych członków i wykształcenie nowych liderów. W naszej branży też. Trzeba na to przeznaczyć jeszcze więcej sił i środków. Branżowa struktura naszej Konfederacji jest naszym atutem, bo możemy, jako związki branżowe precyzyjnie rozpoznawać potrzeby pracowników i precyzyjnie adresować nasze działania do decydentów i branżowych partnerów.

Nie mamy jednocześnie złudzeń – im silniejsze będą związki zawodowe strukturalnie i w obszarze ochrony prawnej swej działalności, tym bardziej widoczne będą działania pracodawców skierowane na uzyskanie wpływu na działalność tych organizacji. Formalnie i nieformalnie. Realny w tym wypadku jest problem inspirowania przez pracodawców tworzenia tzw. „żółtych” związków zawodowych, de facto reprezentujących interes pracodawcy a nie pracowników.

W tym kontekście należy bliżej przyjrzeć się „związkowości” działań niektórych spośród istniejących OPZZ-owskich organizacji. Niedopuszczalne jest, gdy w naszej Konfederacji są organizacje, które stają się reprezentacjami interesów pracodawcy i sabotują działania innych związków w branży. Potrzebujemy współpracy z pracodawcami, prowadzimy ją w niektórych sektorach w sposób systemowy, ale nie potrzebujemy w OPZZ „żółtych” związków.

W Konfederacji jest miejsce dla różnych form organizacji związkowych. Nasz pogląd na temat przynależności organizacji zakładowych, strictly branżowych, bezpośrednio do OPZZ z pominięciem ogólnopolskich organizacji branżowych jest od lat znany. Rozumiemy uwarunkowania, w tym finansowe, działania regionalnych struktur OPZZ. Konieczne jest jednak wypracowanie takiej formuły współpracy, która eliminuje konkurencję i „walkę o członków” wewnątrz struktur i organizacji Konfederacji a także zapewnia spójność działań w reprezentacji interesów pracowników sektora. Całkowicie wystarczy nam konkurencja z innymi nurtami ruchu zawodowego. Wzywamy władze OPZZ do otwartego omówienia tego problemu i znalezienia optymalnych rozwiązań.

Absolutnym priorytetem dla Związku Zawodowego „Budowlani” jest reprezentacja i obrona interesów pracowników naszych sektorów. W tym sensie jesteśmy syndykalistami, pamiętającymi o lewicowych, ale też innych korzeniach naszego ruchu.

I jako organizacja rygorystycznie przestrzegająca reguł demokracji wewnątrzwiązkowej i wspierająca demokratyczne reguły życia społecznego i funkcjonowania państwa widzimy swoje miejsce poza schematami gier politycznych. Jesteśmy przeciwnikami uwikłania działań związków zawodowych w politykę partyjną i jakichkolwiek form „pasów transmisyjnych” partii do związków. Jesteśmy otwarci na wszystkich pracowników, którzy akceptują reguły demokracji i otwarci na dialog z różnymi partnerami instytucjonalnymi dzielącymi te wartości.

Rada Krajowa Związku Zawodowego „Budowlani” życzy nowow wybranym władzom OPZZ efektywnych działań i sukcesów w realizacji Programu OPZZ na lata 2022-2027. W tych działaniach będziemy wspierać Porozumienie i na podobne wsparcie ze strony OPZZ liczymy w działalności na rzecz pracowników naszych sektorów.

Warszawa, 18.01.2023r.

**Za Radę Krajową
ZZ „Budowlani”**

/-/ Zbigniew Janowski